

NEM KÖSZÖN.

AHATALMAS Körtvélyesi kiszállt az autóból és odaszólt a sofförnek :
— Vigye önagságát haza, aztán jöjjön vissza értem.
Még egy búcsúintés, aztán indult a kávéház felé. De nem tett két lépést, mikor valaki jobbról köszönt: alászolgája, méltóságos uram! Odanézett és megbillentette a kalapját, de ebben a pillanatban balról is köszönt valaki: alászolgája, méltóságos uram! Ahogy arra is bólintott, a kávéházból lépett ki valaki s ez is köszönt: alászolgája, sőt mi több, most látta csak, hogy a túlsó járdán is nagyban emelgeti valaki a kalapját.

Mint valami kórus, úgy fogadta Körtvélyesit az alászolgája. Dagadt kebellet állt meg és körülnézett, hogy ki van még, kit kell még elintéznie, ki akar még köszönni. Egy öreg hordár állt ott, hátát a kávéház falának döntve. Körtvélyesi azt hitte, hogy ez is köszönni akar, kegyesen kész is volt fogadni a többivel együtt, de a hordár merőn nézett rá, pipált és nem köszönt. Öreg hordár volt, borostás szakállú s nem köszönt.

Körtvélyesi bement a kávéházba. Ez igen, ez jó délelőtt volt. És milyen váratlanul jött! Önagsága férje ugyanis nagyon féltékeny, délután nem tud egy lépést sem tenni mellőle, de délelőtt, mikor ura hivatalban van, szabad. Szerencsés ötlet volt felhívni, megkérdezni, hogy mit csinál. — Semmit. — Nem volna kedve egyet autózni? Miért ne. Jó, akkor megyek magáért. Jó, csak jöjjön, satöbbi, satöbbi. Remek kis nő, igazán többet ér, mint az a konferencia a belgákkal, melyet ma délelőtt kellett volna megtartani.

Sonkát evett teával, de nem volt elég, még vajat is kért és mézet. Éppen végzett, mikor az autó visszajött érte. Fizetett és ment. A sofför mély meghajlással nyitott előtte ajtót. A hordár most is a kávéház falánál állt és pipázott.

— Látod, ki vagyok? — nézett rá Körtvélyesi. — Most csak köszönsz?

De bizony nem köszönt. Szemhunyorítás nélkül végignézte, ahogy beszáll, az autó elindul s az istennek sem nyúlt volna piros sapkájához.

— Szamár — gondolta Körtvélyesi — vagy inkább okos ember. Ügylátszik, ez csak annak köszön, akitől borraivalót lát.

Másnap, harmadnap megint találkozott önagságával, csakúgy, mint először. Délelőtt telefon, autó, kávéház s egy öreg hordár, aki nem köszön. Aztán szünet állott be, mert egy hétre el kellett utaznia Bécsbe, de visszaérkezése után egy barátját éppen ott tette le a kávé-

háznál. Ez bement a kávéházba s az öreg hordár nagyot köszönt neki. A hatalmas Körtvélyesi látta ezt az induló autóból, hirtelen megállította és ő is kiszállt. Kíváncsi volt, őneki köszön-e. De nem, csak nyugodtan nézett rá.

— Bejöttem, én is megkávézom — mondta a barátjának. — Mondd csak, kérlek, ismered ezt az öreg hordárt? Itt áll a kávéház előtt.

— Nem én, sose láttam.

— Hát akkor mért köszön neked?

— Tudod, milyenek a hordárok. Minden úriembernek köszönnek.

Körtvélyesi majdnem kibökte, hogy neki nem, de aztán elnyelte. Bánja is ő. Nem köszön — nem köszön. Nevetséges. Van elég ember, aki köszön neki . . .

De azért kimenet is leste, hogy megembereli-e magát. Hiszen, ha nem látta volna, hogy a barátjának köszön, akkor nem törődne vele, de miért tesz és hogy mer ez egyáltalán különbséget tenni? Keményen nézett rá, mintegy szuggerálni akarta neki a köszöntést, de hiába. Nem köszönt.

Akármilyen semmisség, ha nevetett is rajta magában, azért boszszantotta a dolog. Közben megfélekedett ugyan róla, sok elintézni-valója volt, közgyűlés, tárgyalások, de hogy benne élt a dolog, mutatja az, hogy egyszer álmában is veszekedett, kiabált vele, hogy micsoda szemtelenség ez, hogy mer neki nem köszönni, majd megtanítja; de az öreg hordár csak nézte s nem is válaszolt a szidásra. Mikor izzadtan felébredt rájött, hogy a dolog nincs rendben, már olvasott is erről, úgynevezett tudatalatti képzet ez, persze, freudizmus — no majd elintézi és megszabadul ettől a kényszertől. Egyszerűen elküldi az öreget valahová egy levéllel, jó borraivalót ad neki s meg lesz oldva a köszönés problémája.

Még délelőtt sorát ejtette, hogy a kávéház felé menjen. A hordár ott volt.

— Nézze, fiam, itt ez a levél, vigye el erre a címre és hozzon választ. Én itt a kávéházban megvárom.

Elégedetten ült be az egyik páholyba. Ez is el van intézve. Sohasem szerette az elintézetlen ügyeket, sikereinek egyik titka éppen ebben van, hogy mindennek végire jár. Most az öreg hordár busás borraivalót kap és ezentúl majd szabályszerűen köszön. Ezt jól kitalálta. Őnagyságával ugyan úgy beszélték meg, hogy telefonálni fog, de inkább levelet írt, hogy fog örülni a drága . . .

Éppen végzett a lapokkal, mikor a hordár visszaért. Átadta a választ és Körtvélyesi elhülve nézte: ez nem az ő írása! . . . Feltépte a borítékot és arcába futott a vér, ahogy végigolvasta. Na, szépen vagyunk! . . . Ez a marha a levelet nem őnagyságának adta át, hanem a férjnek, aki ma éppen beteg s nem ment hivatalba. A teremtésit! Most mindent megtudott . . . Miket ír! Hogy majd ad ő neki, más feleségét elcsábítani. Ezért meglakol. Ott üti le, ahol találja. Vigyázzon, hogy a szeme elé ne kerüljön satöbbi.

Körtvélyesi felugrott. Ezt jól megcsinálta! Az az ostoba levél! Ahelyett, hogy telefonált volna! Most a kezében van a bizonyíték. Bepörölheti vagy kihívja párbajra — nem, ezt már nem, ő nem párbajozik. Nem vagyunk a középkorban. És hogy leüti! Hiszen ez életveszélyes fenyegetés! Ha feljelenti, hát lecsukják!

Azon vette magát észre, hogy fel-alá jár az asztalok között, mintha a szobájában volna. Újra leült. Dobolt az asztalon. Hallatlan! És mindez a hordár miatt történt, akit le akart kenyerezni. Most majd fog neki köszönni, ezt elérte, de a botrány, amit felidézett! Igen, botrány lesz, érezte minden idegével, ezt nem lehet elkerülni és útálta az asszonyt, a férjet, de legkivált a végzetes öreg hordárt.

Sietett az ügyvédjéhez, aki úgy ahogy megnyugtatta. Nem kell csinálni semmit, meglátja a méltóságos úr, hogy nem lesz belőle semmi. Szépen elalszik az ügy. Ha pedig mégsem, akkor sem ijedünk meg, van még hálistennek rendőrség, van független magyar bíróság! Csak tessék nyugodtan lenni. Amelyik kutya ugat, az nem harap. Persze, az a fő, hogy a méltóságos asszony semmit meg ne tudjon a dologról, méltóztassék csak rábízni, majd ő tárgyal azzal az emberrel, lehet, hogy pénzbe kerül. Hogy az nem számít? No, akkor pláne simán fog menni, hiszen tetszik tudni, pénzzel mindent el lehet intézni...

Kissé megnyugodva távozott, ő igen, ez a Kormos doktor ügyes ember, ez majd elintézi, de alighanem szép kis összegbe fog kerülni az öreg hordár köszönése. Most jut eszébe, hogy alighanem nem is köszönt! Ő bizony megfélemedkezett róla, hogy erre is ügyeljen, mikor a választ megkapta. Persze, valószínű, hogy nem is köszönt. Annál jobb, — húzódtott el a szája — ez így aztán igazán sikerült.

Az autó megállt a bank előtt és ő sietett fel a lépcsőn. Ez igen, ez az ő rezidenciája, itt érzi otthon magát s a szilárd márványfalak egyszerre visszaadták megingott erejét. Ismét a hatalmas Körtvélyesi volt és büszkén nézett végig a sürgő folyosón. A portás utat csinált neki és érezte a mindenünnen feléje áramló hódolatot — de ebben a pillanatban nekiugrott valaki és teljes ökölrel az arcába vágott. Betörte az orrát és csak annyit érzett, hogy a márványfalak ráomolnak, aztán újabb ökölcsapás; mi ez, hát senki sincs, aki megvédje, ezért fizeti őket, portás... liftes... Elájult. Csak a szanatóriumban tért magához, ahová beszállították s ahol a legjobb professzorok suttoztak körötte, de a botrányt nem lehetett megakadályozni. Maga a merénylő nyilatkozott és az emberek csámcsogva szürcsölték az izes pletykát. Orrát a sebész, perét az ügyvéd intézte el, de ha ez lett volna minden! Felesége öméltósága elhagyta, viszont őnagysága folyton a nyakán volt, mert őt meg a dühös férj kergette el. De a legnagyobb baj az volt, hogy a bankban is megrendült a tekintélye s az elnök úr őnagyméltósága nem órá bízta a belgákkal a tárgyalást. Meg is mondta tréfásan, hogy ehhez komoly ember kell, nem olyan, akinek nőügyei vannak. És ezentúl, ahányszor találkoztak, hunyorítva donzsuánnak,

kujónnak, vén gazembernek nevezte, de az ügyeket szép csendesen kivette a kezéből és nem lehetett észre nem venni, hogy félre van téve.

Egy nap aztán háromtagú bizottság jelent meg a szobájában és engedélyt kért, hogy néhány kérdést intézhessen hozzá a tavalyi nagy kukorica-angazsmánra vonatkozólag. Az általa kötött üzleteket revízió alá vették és főleg a székház építésének költségvetését firtatták.

Körtvélyesi természetesen a legnagyobb felháborodással utasította vissza a gyanusítást és kilépett a bankból. Majd megmutatja ő nekik! Olyan kártérítési pört akaszt a nyakukba, hogy attul koldulnak!

Nagy lendülettel fogott hozzá, tárgyalt, magyarázott, vitatkozott, de istentudja, valahogy nem ment sehogy. Az érvei nem hatottak, a fellépése nem sikerült, az ökölcspás, mely érte, mindig vele volt és talán ez tette tekintetét réveteggé s hangját bizonytalanná. A saját vállalkozásai meg, amikbe a pénzt befektette, sorra buktak és őnagysága, akinek nem tudott eleget adni, kezdett vele fitymálva beszélni.

Egyszer aztán megjött az idézés is a rendőrségtől. Körtvélyesi gyalog indult neki a ködös őszi reggelen. Még nagyon korán volt s így fel-alá járkált az utcákon, hogy az időt eltöltse kilencig. A kávéház mellett vitt el az útja s már messziről látta, hogy az öreg hordár most is ott támasztja a falat. Itt van hát a gazember, a kavics, ki a lavinát megindította. Szúrós szemmel nézett rá, szinte döfve, de a hordár szembenézett vele és nem köszönt. Hát persze, ha akkor nem, amikor nagy úr volt és autón járt, majd most fog köszönni neki, elesett állapotában! Jó szimatjuk van ezeknek, ennek meg különösen, ez már akkor is tudta, hogy ő körülötte valami nincs rendben, ez volt az egyetlen ember, aki megsejtette azt, ami íme bekövetkezett. Olyan ez, gondolta Körtvélyesi, mint az a bizonyos holló, aki mindenre csak azt feleli: sohasem. Igen, a végzete áll itten piros sapkában a kávéház falához támaszkodva és nem köszön: sohasem.

Balázs Sándor.

ÓRÁK.

*Gyűrűs ujjain hintáztatva
Aranyóráát bámul a gazdag.
Hivatalnok, hogy el ne késsen,
Vén ezüstóráján igazgat.*

*Öreg szalon puha csendjében
Muzsikálva szállnak a percek,
Munkás zsebében nikkelőra,
A böles meg homokórát perget.*

*A vándorlónak nincs órája,
A torony mutat időt neki.
Torony iránt ballag görnyedve,
S föl sem néz rá, mikor eléri.*

Falu Tamás.